

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Zaļais publiskais iepirkums un tā piemērošanas nosacījumi

Uģis Zanders
VARAM Koordinācijas departamenta
vecākais eksperts

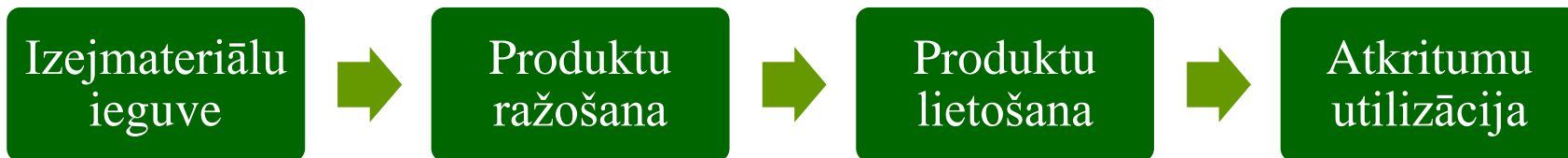

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

"Viszaļākais iepirkums ir iepirkums, kas nav noticis"

Ar ko sākt zaļo iepirkumu (ZI).....?

1. Pārlicinies vai bez šī produkta/pakalpojuma nevar **iztikt**
2. Izvērtē darbības būtiskākās ietekmes uz vidi tās **pilnā dzīves ciklā** – "no šūpuļa līdz kapam"

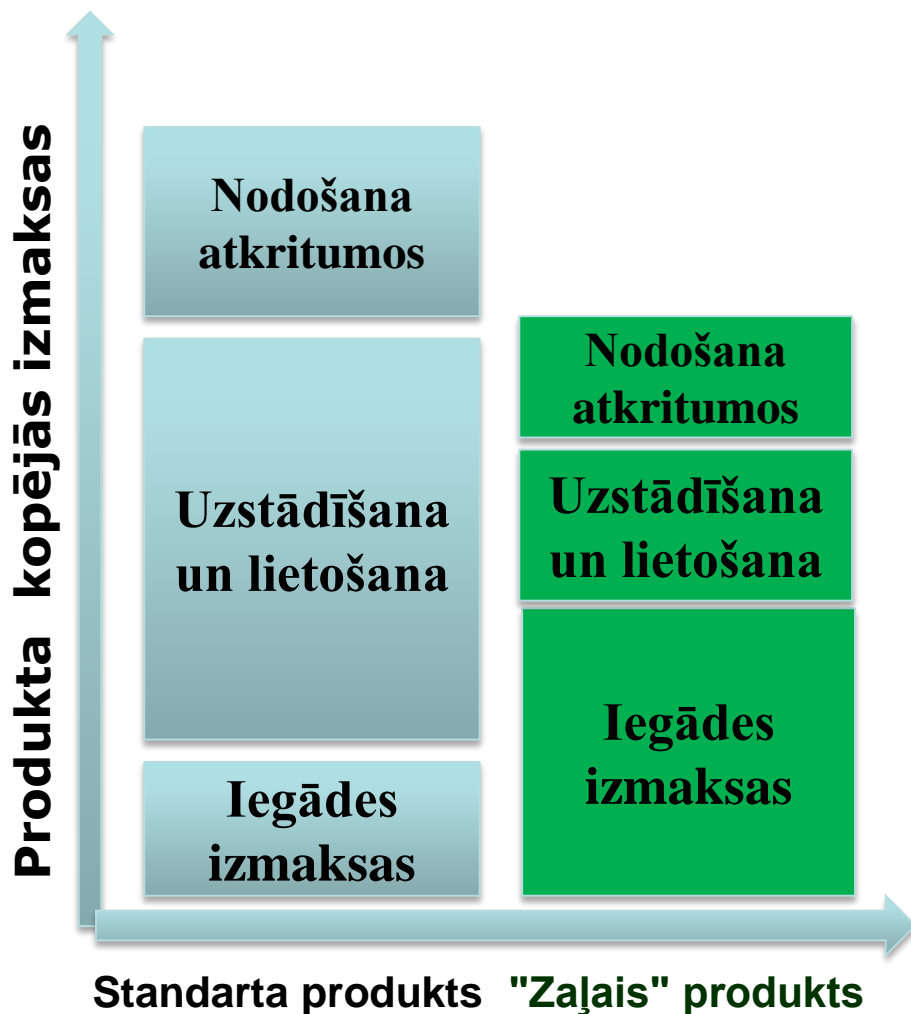

3. **Izpētīt tirgu** – produktus un to piegādātājus
4. Izvēlies piegādātājus ar labu **vides reputāciju**
5. Ņemt vērā **aprites cikla izmaksas**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Produkta aprites/dzīves cikls

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Aprites/ dzīves cikla (ACI) izmaksas

Direktīva 2014/24/ES nosaka, lai apzinātu saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu, līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas lēmumiem nevajadzētu būt balstītiem tikai uz tādiem kritērijiem, kas nav saistīti ar izmaksām.

ACI novērtēšanai tiek izmantota starptautiski atzītā aprites cikla izmaksu aprēķina metode, kas ļauj veikt produkta vai projekta salīdzinošo cenu novērtēšanu konkrētā laika periodā, ņemot vērā preces vai pakalpojuma pilna aprites cikla laikā radītās izmaksas:

i) izmaksas, kas saistītas ar **iegādi**;

ii) **lietošanas izmaksas**, piemēram, elektroenerģijas un citu resursu patēriņš;

iii) **apkopes izmaksas**;

iv) aprites cikla **beigu izmaksas**, piemēram, savākšanas un otrreizējas pārstrādes izmaksas.

+ **netiešās izmaksas** – “izmaksas, kas saistāmas ar ārēju ietekmi uz vidi un kam ir saikne ar produktu, pakalpojumu vai būvdarbu tā aprites ciklā, ar noteikumu, ka tās var izteikt naudā un pārbaudīt; šādas izmaksas var ietvert siltumnīcefekta gāzu un citu piesārņotāju emisiju izmaksas un citas klimata pārmaiņu mazināšanas izmaksas”.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Kas ir zaļais publiskais iepirkums (ZPI) normatīvajā regulējumā?

Zaļais publiskais iepirkums – tādu preču, pakalpojumu un būvdarbu iepirkums, kuru ietekme uz vidi to aprites ciklā ir mazāka nekā precēm, pakalpojumiem un būvdarbiem ar tādu pašu lietojuma mērķi, kas iegādāti, nepiemērojot zaļā publiskā iepirkuma principus.

(PIL 1 (34))

PIL deleģējums¹ - Ministru kabinets nosaka zaļā publiskā iepirkuma principus, prasības un to piemērošanas kārtību, preču, pakalpojumu un būvdarbu grupas, kurām piemēro zaļā publiskā iepirkuma prasības, piedāvājumu vērtēšanas kritērijus, iepirkuma līguma izpildes noteikumus un kontroles kārtību.

(PIL 19 (2))

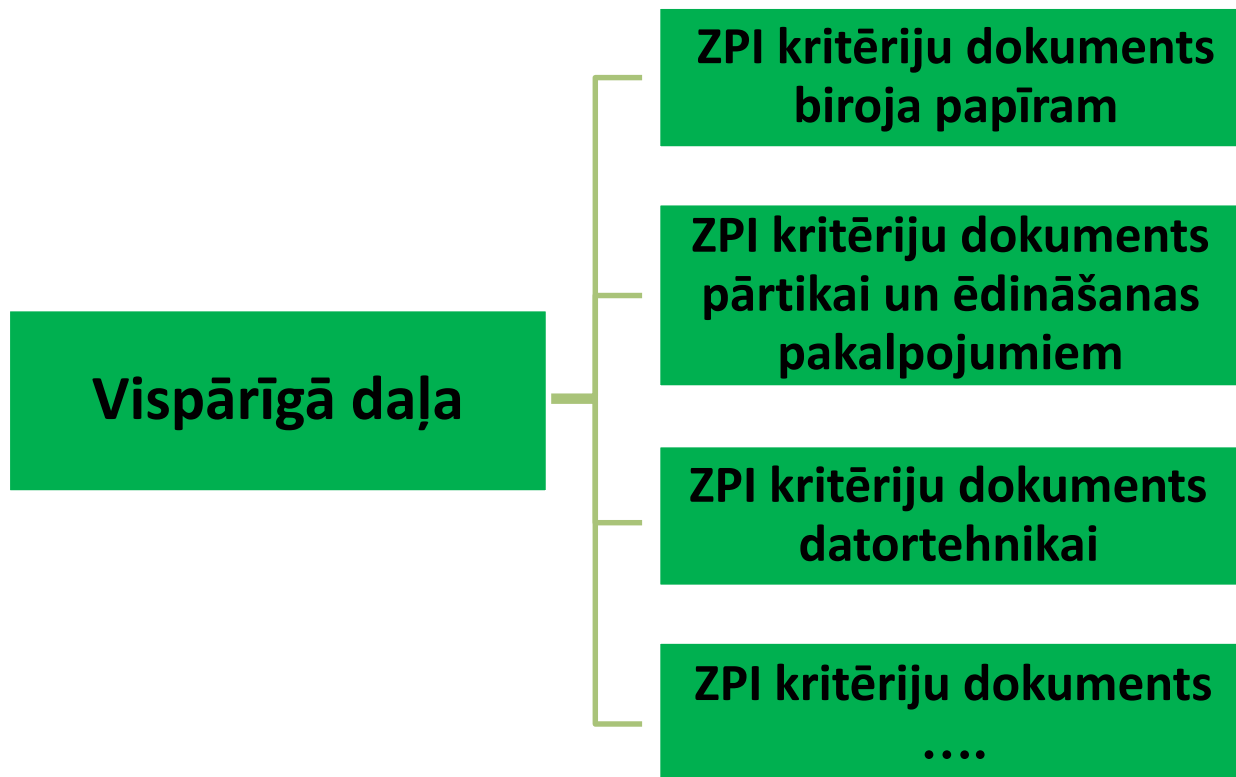
¹Publisko iepirkumu likums-izsludināts 29.12.2016, stājas spēkā 2017. gada 1. martā

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Vadlīnijas

ZPI kritēriju piemērošanu iepirkuma procedūrā pasūtītājs veic saskaņā ar atbildīgās iestādes izstrādātajām vadlīnijām.

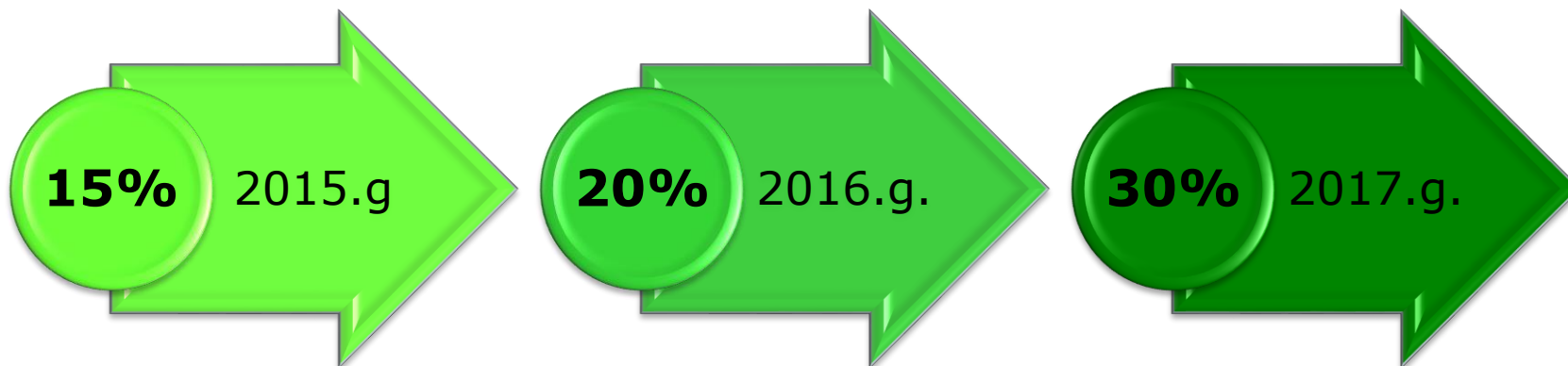

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

“Zaļā iepirkuma veicināšanas plāns 2015.-2017.gadam”.

Mērķis:

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Zaļā iepirkuma ieviešana

ES fondu finansēti projekti – instruments “Zaļā iepirkuma veicināšanas plāna 2015-2017. gadam” ieviešanai, mērķu sasniegšanai;

Kā viens no horizontālajiem principiem, īstenojot Eiropas Savienības fondu līdzfinansētus projektus, ir noteikts „Ilgspējīga attīstība” (HPIA);

HPIA mērķtiecīgi tiek aplūkots kā vides aizsardzība un klimata pārmaiņu samazināšanas veicināšana un pielāgošanās klimata pārmaiņām;

Horizontālā principa īstenošanai zaļā iepirkuma (ZI) un zaļā publiskā iepirkuma (ZPI) prasības tiek piemērotas un integrētas ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanas procesā.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

ZI/ZPI piemērošana specifisko atbalsta mērķu (SAM) īstenošanas nosacījumu izstrādē

Izstrādājot Ministru kabineta noteikumus par SAM īstenošanu atbildīgā iestāde (nozares ministrija) izvērtē ZI/ZPI piemērošanas iespējas – paredz atbalstu ZI/ZPI piemērošanai.

Atbildīgā iestāde iekļauj ZI/ZPI piemērošanas kritēriju kā HP IA kritēriju projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju komplektā.

Atbildīgā iestāde skaidro ZI/ZPI kritērija vērtēšanu Projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju piemērošanas metodikā.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Vides - ZPI kritēriji

Vides kritēriji ir vides prasību minimums, kas jāņem vērā visās ar iepirkumu saistītās darbībās, lai mazinātu iepirkuma ietekmi uz vidi visā tā aprites ciklā.

ES ZPI kritēriji izstrādāti, lai:

1. ES dalībvalstīm būtu **kopēji ZPI kritēriji**, kuri nekropļotu ES vienoto tirgu;

2. **atvieglotu** atbilstoša vides prasību **minimuma ietveršanu** publiskā iepirkuma procedūrā tām preču un pakalpojumu grupām, kuras piemērotas ZPI īstenošanai.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

ZPI piemērošana 4.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Atbilstoši pašvaldības integrētajām attīstības programmām sekmēt energoefektivitātes paaugstināšanu un atjaunojamo energoresursu izmantošanu pašvaldību ēkās" īstenošanā

Specifiskā atbalsta mērķis –

Samazināt primārās enerģijas patēriņu, sekmējot energoefektivitātes paaugstināšanu un pašvaldību izdevumu samazināšanos par siltumapgādi un veicot ieguldījumus pašvaldību ēkās atbilstoši pašvaldību attīstības programmās noteiktajām prioritātēm.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

**ZPI piemērošana 4.2.2. specifiskā atbalsta mērķa
"Atbilstoši pašvaldības integrētajām attīstības
programmām sekmēt energoefektivitātes
paaugstināšanu un atjaunojamo energoresursu
izmantošanu pašvaldību ēkās" īstenošanā**

Atbalstāmās darbības

- Esošu ēku pārbūve vai atjaunošana - (Būvniecība);
- Lokālās vai autonomās siltumapgādes infrastruktūras pārbūve vai atjaunošana - (Būvniecība);
- Atjaunojamus energoresursus izmantojošu iekārtu iegāde un uzstādīšana - (iekārtu/preču iepirkums)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Zaļais iepirkums būvniecībā

- 1. Dzīvescikla izmaksas;**
- 2. Projekta vadītājs, arhitekts, inženieris ar ilgtspējīgu/zaļo projektu pieredzi;**
- 3. Energoefektivitātes standarti;**
- 4. Materiāli (ietekme uz vidi un ēkas lietotājiem, koks);**
- 5. Atjaunojamās enerģijas avoti (AER);**
- 6. Gaisa kvalitāte, dabiskais apgaismojums, ventilācija;**
- 7. Ūdens taupības aprīkojumi;**
- 8. Atkritumu apsaimniekošana, transports, trokšņi;**
- 9. Ēkas vadības sistēmas;**
- 10. Ēkas apsaimniekotāju apmācības par ilgtspēju.**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

**ZPI piemērošana 4.2.2. specifiskā atbalsta mērķa
"Atbilstoši pašvaldības integrētajām attīstības
programmām sekmēt energoefektivitātes
paaugstināšanu un atjaunojamo energoresursu
izmantošanu pašvaldību ēkās" īstenošanā**

ZPI kritēriju piemēri Būvniecībai:

Projektēšana –

Pieredze un risinājumi :

- **Pieredze ar atbilstošas klases ēkas projektēšanu;**
- **Ir atbilstoši darba uzdevumam sagatavojis pamatojumu energoklases atbilstībai;**
- **Izstrādāts aprites cikla modelis;**
- **Ekspluatācijas efektivitātes risinājumi**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

ZPI piemērošana 4.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Atbilstoši pašvaldības integrētajām attīstības programmām sekmēt energoefektivitātes paaugstināšanu un atjaunojamo energoresursu izmantošanu pašvaldību ēkās" īstenošanā

ZPI kritēriju piemēri Būvniecībai:

Projektēšana -

Ēkas energoefektivitāte - risinājumi:

- **Energoefektivitātes risinājumi;**
- **Apkures, karstais ūdens, ventilācija, apgaismojums, energopatēriņš <XX kwh/m²;**
- **Paredzētas ēkas vadības sistēmas.**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

ZPI piemērošana 4.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "*Atbilstoši pašvaldības integrētajām attīstības programmām sekmēt energoefektivitātes paaugstināšanu un atjaunojamo energoresursu izmantošanu pašvaldību ēkās*" īstenošanā

ZPI kritēriju piemēri *Būvniecība* :

– Būvdarbi

Pieredze un risinājumi

- **Līdzīgu objektu energoklases/funkcionalitātes pieredze. Izglītības sertifikāti;**
- **Uzņemas sasniegt aprites cikla vai energoefektivitātes izmaksu aprēķina parametrus**
- **Sertificētas kvalitātes un risku vadības sistēmas**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

ZPI piemērošana 4.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Atbilstoši pašvaldības integrētajām attīstības programmām sekmēt energoefektivitātes paaugstināšanu un atjaunojamo energoresursu izmantošanu pašvaldību ēkās" īstenošanā

ZPI kritēriju piemēri *Būvniecība* :

– Būvdarbi

Vides aizsardzība, ietekme uz klimata pārmaiņām

- **Būvgruži tiek nogādāti pārstrādes poligonā, pārstrādāti;**
- **Būvniecībā izmantoti vismaz 10% pārstrādātie materiāli;**
- **Ir paredzēti vides un sabiedrības aizsardzības pasākumi;**
- **Tiek vērtēts materiālu piegādes minimālais ceļš no rūpnīcas līdz objektam.**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

**ZPI piemērošana 4.2.2. specifiskā atbalsta mērķa
"Atbilstoši pašvaldības integrētajām attīstības
programmām sekmēt energoefektivitātes paaugstināšanu
un atjaunojamo energoresursu izmantošanu pašvaldību
ēkās" īstenošanā**

ZPI kritēriju piemēri preču/iekārtu iepirkumam:

Tehniskā specifikācija:

- 1. MINIMĀLĀ ENERGOEFEKTIVITĀTE;**
- 2. SILTUMNĪCEFĒKTA GĀZU EMISIJAS LIMITI;**
- 3. RAŽOJUMA ILGMŪŽĪBA UN GARANTIJA**
- 4. UZSTĀDĪŠANAS INSTRUKCIJA UN LIETOŠANAS NORĀDĪJUMI**

Piedāvājuma izvērtēšanas kritēriji

- 1. PAPILDU ENERGOEFEKTIVITĀTE ;**
- 2. PAPILDU SILTUMNĪCEFĒKTA GĀZU EMISIJU SAMAZINĀŠANA ;**
- 3. TROKŠŅA EMISIJAS LIMITI ;**
- 4. RAŽOJUMA KONSTRUKCIJA;**
- 5. GĀZVEIDA ORGANISKĀ OGLEKĻA (OGC) EMISIJAS;**
- 6. CIETO DAĻIŅU (PM) EMISIJAS .**

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

ZPI piemērošana 4.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Atbilstoši pašvaldības integrētajām attīstības programmām sekmēt energoefektivitātes paaugstināšanu un atjaunojamo energoresursu izmantošanu pašvaldību ēkās" īstenošanā

ZPI kritēriju piemēri preču/iekārtu iepirkumam:

Tikai uzstādīšanas darbu gadījumā

PRETENDENTA SPĒJAS

Darbuņēmējs pierāda, ka ražojumus uzstādīs vai nomainīs atbilstoši kvalificēts un pieredzējis personāls.

Tehniķi, tirgotāji un servisa personāls ir pilnīgi apmācīti.

VERIFIKĀCIJA. Pretendents iesniedz sarakstu ar nesen veiktiem līdzīgiem projektiem (līgumslēdzējai iestādei jāprecizē projektu skaits un to īstenošanas laikposms), izziņas par darbu sekmīgu izpildi un informāciju par personāla kvalifikāciju un pieredzi.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Aprites/Dzīves cikla izmaksu formulas/kalkulatori

Avots: *Ilgspējīgas būvniecības padome*

UK:

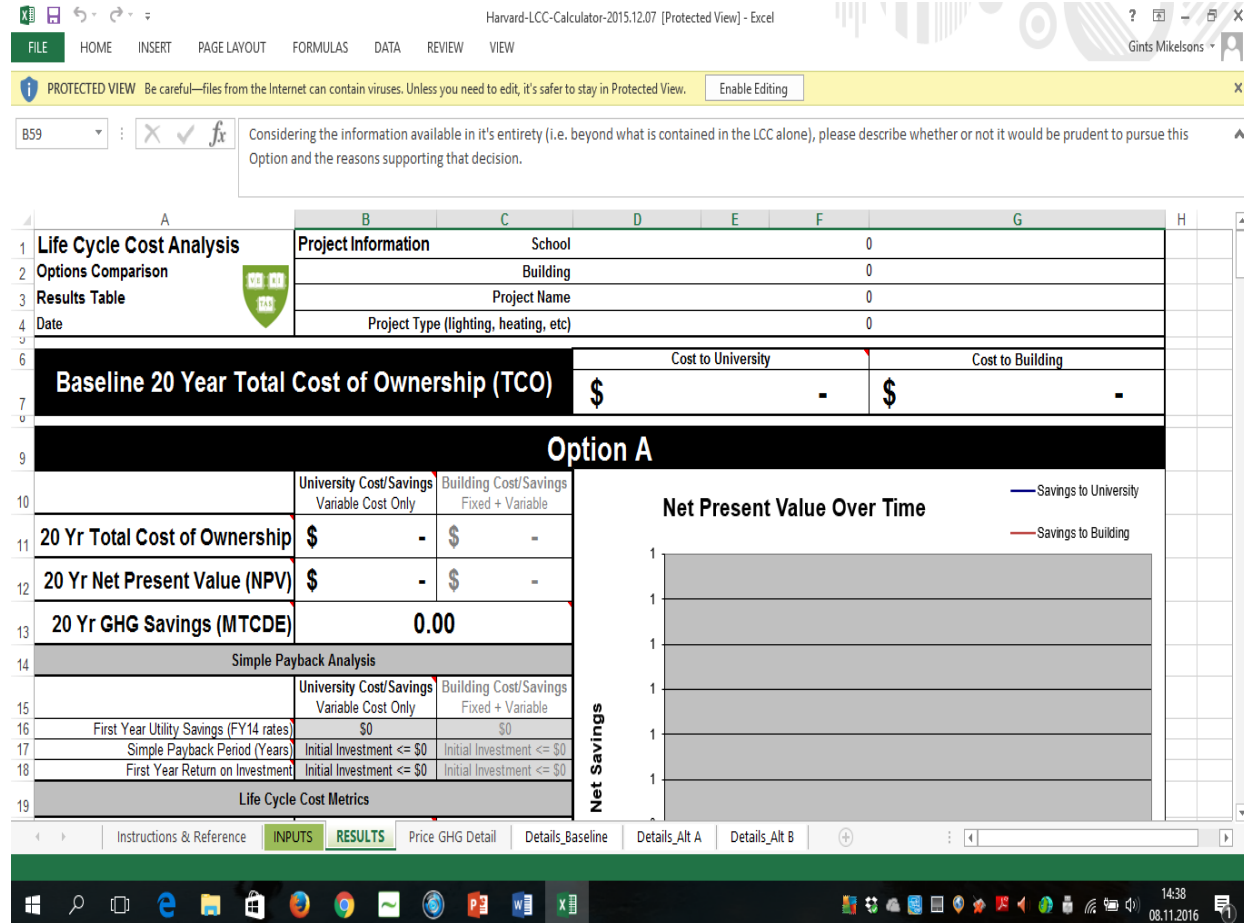
<https://green.harvard.edu/topics/green-buildings/life-cycle-costing>

Zviedru:

<http://www.upphandlingsmyndigheten.se/omraden/lcc/lcc-kalkyler/>

Vācija:

[http://kozbeszerzes.hu/data/documents/2015/11/16/EN dr. Gy%
ri Gabriella Presentation Budapest conference FINAL.pdf](http://kozbeszerzes.hu/data/documents/2015/11/16/EN%20dr.%20Gy%C5%91ri%20Gabriella%20Presentation%20Budapest%20conference%20FINAL.pdf)

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Informācijas avoti, kontakttinformācija.

Internet:

Eiropas Komisija

http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

www.varam.gov.lv darbības joma– zaļais publiskais iepirkums

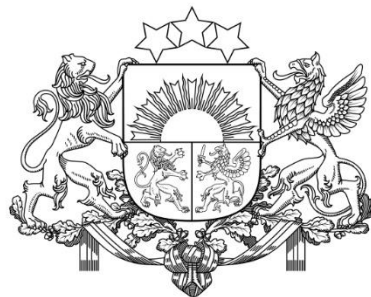
Ilgspējīgas būvniecības padome

www.ibp.lv/

Kontakti:

zpi@varam.gov.lv

info@ibp.lv

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Paldies par uzmanību!